

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D2/1/D.Y.-99/1 (Muafiyet)

Karar Sayısı : 99-44/467-296

Karar Tarihi : 28.9.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU.

Üyeler : Sadık KUTLU, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A.Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER.

B- RAPORTÖRLER: Derya YENİŞEN, Hakan BİLİR, Şahin ARDIYOK

C- BAŞVURUDA BULUNAN: - Rowenta France S.A.
- Rowenta Werke Gmbh
Vekii: Av. Sezin TURAN
Güllü Sk., No:1, 80630 3. Levent/İSTANBUL

D- TARAFLAR: - Tefal İstanbul Ev Aletleri Tic. A.Ş.
Nurul Maslak Plaza, Büyükdere Cad., No:69, K:15, 80670
Maslak/İSTANBUL
- Elektrotek Elektrik San. ve Tic. A.Ş.
Bomonti Birahane Sk., No.5/2 B, 80260 Şişli/İSTANBUL
- Elektropak Elektrik San. A.Ş.
Halkalı Cad., No:156, 34620 sefaköy/İSTANBUL
- İleri Elektrik İhracat ve Tic. A.Ş.
Melihaavnisözen Cad.No:35, 80290 Mecidiyeköy/İSTANBUL
- Rowenta Werke Gmbh
Waldstrasse 232, 63071 Offenbach am Main, ALMANYA
- Rowenta France S.A.
Rue Du Virolet, 27200, Vernon/FRANSA

E- DOSYA KONUSU: Elektrotek Elektrik San. ve Tic. A.Ş., Rowenta Werke Gmbh ve Rowenta France S.A. arasında akdedilen üretim anlaşmasına (Yenileme Anlaşması) ve Tefal İstanbul Ev Aletleri Tic. A.Ş., Elektrotek Elektrik San. ve Tic. A.Ş., Elektropak Elektrik San. A.Ş., İleri Elektrik İhracat ve Tic. A.Ş., Rowenta Werke Gmbh ve Rowenta France S.A. arasında akdedilen anlaşmaya (Rekabet Etmeme Anlaşması) ilişkin menfi tespit belgesi verilmesi/muafiyet tanınması talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 19.7.1999 tarih, 2313 sayı ile giren başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Hakkında Kanun'un 5 ve 8. maddeleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 23.9.1999 tarih, D2/1/D.Y.-99/1 sayılı Menfi Tespit/Muafiyet Ön İnceleme Raporu 24.9.1999 tarih,

REK.0.06.00.00/35 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-44 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Elektrotek Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Rowenta Werke GmbH ve Rowenta France S.A arasında akdedilen Yenileme Anlaşması ve Tefal İstanbul Ev Aletleri Ticaret A.Ş., Elektrotek Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Elektropak Elektrik Sanayi A.Ş., İleri Elektrik İhracat ve Ticaret A.Ş., Rowenta Werke GmbH ve Rowenta France S.A arasında akdedilen Rekabet Etmeme Anlaşması'nın, rekabet etmeme, mamullerin alım ve satışlarına ilişkin sınırlamalar getirme, bölge belirleme gibi hükümler ihtiva etmelerinden dolayı 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettiği, bu nedenle söz konusu anlaşmalara menfi tespit belgesi verilmesinin mümkün olmayacağı; ancak anılan anlaşmalara, Rekabet Etmeme Anlaşması'nın 1. maddesinin birinci paragrafında yer alan, "Elektrotek, Elektropak ve İleri süresi 31.12.2006 yılına kadar uzatılan Üretim Anlaşması boyunca veya Cankurtaran Grubu veya Bağlı şirketleri Tefal'de hisse sahibi olduğu sürece, hangisi sonra ise" ifadesinin, "Elektrotek, Elektropak ve İleri süresi 31.12.2006 yılına kadar uzatılan Üretim Anlaşması boyunca" şeklinde tadil edilmesi şartıyla, Kanun'un 5. maddesi gereğince 5 yıl süre ile bireysel muafiyet tanınabileceği; diğer taraftan, Yenileme Anlaşmasından önce yürürlükte olan Üretim Anlaşması aracılığıyla bazı Rowenta markalı ürünlerin üretim ve dağıtım hakkının Cankurtaran şirketlerine münhasıran verilmesinden dolayı, adı geçen anlaşmanın, 5.5.1998 tarihine kadar Rekabet Kurulu'na bildirilmesi gerekli iken böyle bir bildirim yapılmamasından dolayı, 4054 sayılı Kanun'un 16.maddesinin (c) bendi gereğince idari para cezası verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili Pazar

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerden, başvuruya konu anlaşmalara taraf olan şirketlerden; Tefal İstanbul Ev Aletleri Ticaret A.Ş., Rowenta Werke GmbH ve Rowenta France S.A.'nın SEB Internationale S.A.'nın bağlı şirketleri olduğu (SEB Grubu), SEB Internationale S.A.'nın Fransa'da kurulu, ev aletleri, elektrikli kişisel bakım aletleri, elektriksiz ev bakımı aletleri alanlarında dünya ölçeğinde faaliyet gösterdiği anlaşılmıştır. Öte yandan anlaşmalara taraf olan diğer şirketlerden; Elektrotek Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Elektropak Elektrik Sanayi A.Ş. ve İleri Elektrik İhracat ve Ticaret A.Ş.'nin ise Cankurtaran Holding A.Ş.'ye bağlı şirketler olduğu (Cankurtaran Grubu), Cankurtaran Grubu'nun; elektrik sayaçları ve her türlü elektrikli ürün ve malzemeler, elektrikli ev aletleri, bunların satış sonrası servis hizmetleri, spor giyim, ayakkabı, mağazacılık, dış ticaret, kredi kartı hizmetlerine dönük finansman, emaye tel, turizm, inşaat ve inşaat malzemeleri, hazır mutfak, mutfak alet ve malzemeleri v.b. alanlarda faaliyet gösterdiği görülmektedir.

H.1.1. Ürün Pazarı: Başvuruya konu olan iki anlaşmadan biri olan Üretim Anlaşmasını Yenileme Anlaşması çerçevesinde, Rowenta Werke GmbH ve Rowenta France S.A. tarafından Cankurtaran Grubu şirketlerinden Elektrotek Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye üretim ve dağıtım hakkı devredilen mallar; elektrikli süpürge, kuru ve buharlı ütü, saç ve diş bakım aletleri ve buna benzer ürünlerden oluşan elektrikli küçük ev aletleridir. Başvuruya konu ikinci anlaşma olan Rekabet Etmeme Anlaşması'na konu olan mallar ise elektrikli küçük ev aletleri, "beyaz eşya" pazarı

kapsamında bir alt pazar teşkil etmektedir. Buna göre ilgili ürün pazarı, “*elektrikli küçük ev aletleri*” pazarı olarak belirlenmiştir.

H.1.2. Coğrafi Pazar: İlgili ürün pazarına dahil olan malların Türkiye'nin tüm bölgelerinde pazara sunulması, dağıtım kanalları aracılığıyla tüm kentsel ve kırsal alanlara ulaşması nedeniyle ilgili coğrafi pazar, “*Türkiye Cumhuriyeti sınırları*” olarak kabul edilmiştir.

H.2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bildirime konu işlem, Elektrotek Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Elektrotek) ile Rowenta Werke GmbH (Rowenta) ve Rowenta France S.A. (Rowenta France) arasında akdedilen Yenileme Anlaşması'na ve Tefal İstanbul Ev Aletleri Ticaret A.Ş. ile Elektrotek, Elektropak Elektrik Sanayi A.Ş. (Elektropak), İleri Elektrik İhracat ve Ticaret A.Ş. (İleri), Rowenta ve Rowenta France arasında akdedilen Rekabet Etmeme Anlaşması'na, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması talebidir.

Söz konusu başvuruda, Cankurtaran Grubu'na 30.1.1989 tarihli sözleşme (Üretim Anlaşması) ile bazı Rowenta ürünlerinin Türkiye'de münhasıran üretimi ve bu üretilen ürünlerin dağıtımı, 18.9.1984 tarihli sözleşme (Distribütörlük Anlaşması) ile de Türkiye'de üretilmeyen Rowenta ürünlerinin bazılarının Türkiye'de münhasıran distribütörlüğünün verildiği; Anlaşmanın taraflarından Alman Rowenta Werke GmbH şirketinin Fransız SEB Grubu tarafından satın alındığı; aynı SEB Grubu'nun, Türkiye'de Cankurtaran Grubu şirketleri ile 1993 yılında Tefal İstanbul Ev Aletleri Ticaret A.Ş. (Tefal) unvanlı ortak bir anonim şirket kurduğu; bu şirketin hisselerinin %60'ının SEB Grubu'na, %40'ünün de Cankurtaran Grubu'na ait olduğu ifade edilmektedir.

H.2.1. Menfi Tespit Değerlendirmesi

H.2.1.1. Rekabet Etmeme Anlaşması

Menfi tespit açısından değerlendirilmesi talep edilen anlaşmalardan ilki 11.6.1999 tarihinde akdedilen, Rekabet Etmeme Anlaşması'dır. Anlaşmanın 1. maddesinde, Cankurtaran grubu içinde yer alan Elektrotek, Elektropak ve İleri adlı şirketleri, üretim anlaşmasının sona ereceği 31.12.2006 tarihine kadar veya Cankurtaran Grubu veya bağlı şirketleri Tefal'de hisse sahibi olduğu sürece, Tefal tarafından dağıtımı yapılan ürünlere rakip olacak ürünlerle ilgili rekabet etmeme taahhüdünde bulunmuşlardır.

Rekabet Etmeme Anlaşması'nın 1. maddesinde geçen “.....*Tefal tarafından dağıtımı yapılan ürünleri, ... imal etmemeyi, satmamayı, dağıtmamayı, tanıtmamayı veya başka şekillerde ticaretini yapmamayı taahhüt ve kabul eder.*” ifadesinin, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar başlıklı 4. maddesi kapsamında rekabeti kısıtlayıcı bir hüküm olduğu görülmektedir. Bu nedenle, rekabet etmeme anlaşmasına aynı Kanun'un 8. maddesi uyarınca talep edilen menfi tespit belgesinin verilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

H.2.1.2. Üretim Anlaşmasını Yenileme Anlaşması

Menfi tespit açısından değerlendirilmesi talep edilen anlaşmalardan ikincisi ise, Elektrotek, Rowenta ve Rowenta France arasında akdedilen Yenileme Anlaşması'dır. Anlaşmanın "Devamlılık" başlıklı 4. maddesinde, *"Bu Yenileme Anlaşması, sadece Üretim Anlaşmasını'nı yenilemek amacıyla yapılmış bir anlaşmadır ve açıkça aksi burada belirtilmedikçe hiçbir şekilde Üretim Anlaşması'nın hüküm ve koşullarının tadili, değiştirilmesi, iptali ya da bunlardan feragat edildiği sonucunu çıkaracak şekilde yorumlanmayacak ve anlaşılmayacaktır ve bu Yenileme Anlaşması, Üretim Anlaşması'nın ayrılmaz bir parçasını oluşturacak ve her zaman Üretim Anlaşması'nın diğer tüm hüküm ve koşullarıyla birlikte yorumlanacak ve uygulanacaktır."* denilmek suretiyle, 30.1.1989 tarihli "Rowenta ve Elektrotek arasında Elektrikli Aletlerin Üretimi Konusunda Anlaşma" başlıklı üretim anlaşmasının koşullarının halen devam etmekte olduğu ifade edilmektedir.

Söz konusu Anlaşma incelendiğinde, anlaşmanın 1. maddesinin birinci paragrafında, *"Bu anlaşmanın madde ve şartları ile ilgili olarak Rowenta işbu anlaşma da karşılıklı anlaşma üzerine aşağıda örnekleri verilen elektrikli ev aletlerinin...Türkiye Cumhuriyeti içinde...imal ve tevzi etmek üzere, bu anlaşma süresince transfer edilemez özel hakkını işbu anlaşma ile kabul eden ELEKTROTEK'e tanımaktadır"* denilmek suretiyle, belirli bir bölgede bu hakkın yalnızca Elektrotek'e tanındığı; aynı maddenin ikinci paragrafında *"İlk paragraf gereği ELEKTROTEK'e tanınan hakların devri kabil değildir"* denilmek suretiyle de, bu firmaya devir yasağı getirildiği anlaşılmaktadır. Aynı anlaşmanın 7. maddesinin ilk paragrafında ise, *"Rowenta işbu anlaşma ile Elektrotek'e: LİSANSLI BÖLGE'de tevziatının yapılması üzere Akit Emtialarının, ELEKTROTEK fabrikalarında imal etmesi için münhasır ve devri kabil olmayan bir lisans hakkı tanımaktadır."* denilmek suretiyle aynı şekilde bölge tanımlaması yapılmakta ve devir yasağı getirilmektedir.

Anlaşmanın 6. maddesinin beşinci paragrafında; *"Akit Emtialarının kalite standartlarının tesisinin teminat altına almak gayesi ile, ELEKTROTEK sadece Rowenta tarafından temin edilen veya fabrikalarında imal edilen parça ve aksamı kullanarak Akit Emtialarını imal etmeye hazır olacaktır. Rowenta tarafından temini mümkün olmayan veya Elektrotek tarafından üretimi kabil olmayan bu çeşit Akit Emtialarının parça ve aksamaları, adı geçen parça ve aksamaların Rowenta kalite standartına haiz olması şartı ile, Elektrotek tarafından diğer imalatçılarından alınabilecek, gene bu çeşit parça ve aksamaların kalitesi konusunda Rowenta'nın itirazı bulunmaması şartı bulunacaktır."* ifadesi ve aynı maddenin altıncı paragrafında, *"Daha önce zikredilen şartları dikkate almaksızın ve yüksek kalite standartlarının tesisi ve gene ütü, tost makinesi, fritöz, ızgara makinesi, v.s. gibi termoelektrikli Akit Emtialarının güvenliği için, Elektrotek, adı geçen emtiaları sadece Rowenta'dan temin edilecek termostatlarla teçhiz edeceğini, Rowenta tarafından tasdik edilen müteakıl kalitedeki termostatların bir Türk kaynaktan temin edilmesi mümkün olmadığı sürece taahhüt eder."* ifadesine yer verilmek suretiyle, parça ve aksamaların temininde alıcıya birtakım sınırlamalar getirilmektedir.

Anlaşmanın 7. maddesinin üçüncü paragrafında, *"Akit Emtialarının YETKİ BÖLGESİ dışında satışı...her seferinde Rowenta'nın önceden yazılı iznini"*

gerektirir....” denilmek suretiyle, malların üçüncü şahıslara satışında birtakım sınırlamalar getirilmiştir.

Anlaşmanın 21. maddesinde, “Rowenta tarafından Elektrotek’e tanınan münhasır imtiyaz münasabeti ile, Elektrotek aynı şekilde Rowenta’ya Türkiye Cumhuriyeti’nde elektrikli ev aletlerinin imali ve tevzii hususunda münhasır hak tanımak konusunda mutabıktır. İşbu hakkın Elektrotek tarafından yapılan ... gibi mamullerine tatbiki kabil değildir. Elektrotek, bu münasebetle, işbu anlaşmada bulunanların haricinde, aynı imalat grubundan olan emtiaları imal ve tevzi etmeyeceğini taahhüt eder. Gene, Elektrotek, imal edilecek olan küçük boy elektrikli aletlerin çeşitlerini daha geniş çapta imalat gruplarına dönüştürmeyi istediği takdirde, bu konuda ilk olarak Rowenta ile temasa geçeceğini taahhüt eder...” denilmek suretiyle, birtakım sınırlamalar ve bazı mamullerde rekabet yasağı getirilmektedir.

Dolayısıyla, söz konusu Yenileme Anlaşmasının yukarıda yer verilen maddelerinin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesine aykırı olması nedeniyle, anılan anlaşmaya aynı Kanun’un 8. maddesi çerçevesinde menfi tespit belgesinin verilmesinin mümkün olmayacağı sonucuna varılmaktadır.

H.2.2. Muafiyet Değerlendirmesi

Dosya mevcudu bilgi ve belgelerde, ilgili iki anlaşmaya menfi tespit belgesi verilememesi halinde muafiyet verilmesi talep edilmektedir. Söz konusu anlaşmaların, 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesine dayanılarak Rekabet Kurulu tarafından çıkarılan toplam dört adet grup muafiyeti tebliği kapsamında değerlendirilemeyeceği anlaşıldığından bahse konu anlaşmalar, Kanunun 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet açısından değerlendirmeye alınmıştır.

H.2.2.1. Üretim Anlaşmasını Yenileme Anlaşması

4054 sayılı Kanun’un 5. maddesine göre, Rekabet Kurulu, 4. madde kapsamına giren anlaşmaların, Kanun’un 5. maddesinde belirtilen koşulların tamamını taşıması halinde bu madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verebilmektedir. 5. maddede belirtilen bu koşullar:

- a) Malların üretim veya dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması,
- b) Tüketicinin bundan yarar sağlanması,
- c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması,
- d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

şeklindedir. Yukarıdaki şartların hepsini taşıyan anlaşma, uyumlu eylem ve kararlara en çok 5 yıl süre ile bireysel muafiyet tanınabilmektedir. Aşağıda mevcut anlaşma hükümleri anılan koşullar açısından değerlendirilmiştir:

a) Malların üretimi ve dağıtımı ile hizmetlerin sunulmasında yeni gelişme ve iyileşmelerin ya da ekonomik veya teknik gelişmenin sağlanması

Bildirime konu olan anlaşma maddelerinin kapsamına giren; sınai mülkiyet haklarının devri veya kullanılması –özellikle patentler, faydalı modeller, markalar ve teknik bilgiler- veya sınai sürecin uygulanması veya kullanılması ile ilgili bir imalat yöntemi bilgisinin devrine veya kullanım hakkına ilişkin sözleşmelerden doğan haklar

bakımından sınırlamalar getiren belirli kategorideki anlaşmalar Teknoloji Transferi Anlaşmaları olarak kabul edilmektedirler. Bu tür anlaşmalar mahiyetleri itibari ile teknik bilginin yayılmasını sağlayarak, teknoloji yoğun ürünlerin üretimini arttırmaktadır. Bu bağlamda anlaşmanın maddelerinde sıralanan bazı yükümlülükler ve sınırlamalar genellikle malların üretiminde iyileşme ve teknik süreçte gelişme sağlamaktadır. Bunlar, patent sahiplerini lisans vermeye daha istekli yapmakta ve lisans alanların yeni bir ürünü üretme, kullanma veya pazara sürme ya da yeni bir süreci kullanma için gerekli olan yatırımları yapma eğilimlerini arttırdığından, malların üretim veya dağıtımında yeni gelişme ve iyileşmelere ve teknik gelişmenin sağlanmasına yol açmaktadır.

b) Tüketicinin bundan yarar sağlaması

Yapılan anlaşma sonucundaki kazanımdan pratikte belli oranlarda tüketicinin de pay alması beklenmektedir. Tüketici yararı genel anlamda sunumu yapılan mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki düşüşler olarak algılansa da, arzın sürekliliği, ürün kalitesindeki artış, yeni bir rakibin piyasaya girmesi vb. şeklindeki kazanımlar da bu koşulun sağlanmış olması anlamına gelebilmektedir.

Bildirim konusu anlaşmalar sonucu tüketicilerin elde edeceği fayda, fiyatlardaki düşüşten çok arzın sürekliliği ve özellikle ürün kalitesindeki artış ve markalararası rekabetin artması şeklinde kendini göstermektedir. Bunun yanı sıra, anlaşmanın diğer maddelerinde yer alan, lisans verenin teknik desteğinin yanısıra eğitim gibi konularda da destek vermesi, söz konusu ürünlerin üretim süreçlerinde uzmanlaşma sağlanarak yüksek verim elde edilmesine olanak sağlayacaktır. Sağlanan yüksek verimin tüketiciler üzerinde iki türlü etki yaratması beklenir. Birincisi artan verimlilikle birlikte maliyetlerin düşmesi ve bunun fiyatlara yansımalarıyla tüketici daha kaliteli hizmeti daha ucuza elde etme imkanı bulacaktır. İkincisi ise, sağlanan teknik ve eğitim desteği ile hem hizmetin sunumunda süreklilik ve güven tesis edilmiş olacak hem de kalitede artış temin edilecektir.

c) İlgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmaması

Taraflar arasında akdedilen anlaşma sonucunda ilgili coğrafi pazar Türkiye geneli olarak ele alındığında, piyasadaki rekabet koşullarında önemli ölçüde değişiklik olmamaktadır. İlgili ürün pazarında yoğunlaşma oranının da düşük olduğu ve piyasaya giriş engellerinin bulunmadığı düşünüldüğünde, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmadığı anlaşılmaktadır.

d) Rekabetin (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması

Bu maddeye göre taraflar üzerine getirilen rekabet kısıtlamalarının, anlaşma sonucu elde edilecek faydaların ortaya çıkması için zorunlu olmaları gerekir. (a) ve (b) bentlerindeki amaçlar; ekonomik ve teknik gelişmenin sağlanması ve tüketicinin bundan belli bir pay almasıdır. Bu amaçların gerçekleşmesi, yukarıda açıklandığı üzere, lisans verenin bu lisansı vermekle beraber kendini bazı açılardan garantiye alarak, uzun süreçler sonucunda elde etmiş olduğu teknik bilgilerin, formüllerin ve markalarının kötüye kullanımını engellemek ve yaratmış olduğu ürünün kalite ve standardını korumak ile ilgilidir. Bu durumda, anlaşma ile getirilen rekabet

kısıtlamasının (a) ve (b) bentlerindeki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla olmadığı görülmektedir.

H.2.2.2. Rekabet Etmeme Anlaşması

Tefal, Elektrotek, Elektropak, İleri, Rowenta ve Rowenta France arasında 11.06.1999 tarihinde imzalanmış olan "Anlaşma"nın, "Rekabet Etmeme" başlıklı 1. maddesinde,

"Elektrotek, Elektropak ve İleri süresi 31.12.2006 yılına kadar uzatılan Üretim Anlaşması boyunca veya Cankurtaran Grubu veya Bağlı şirketleri Tefal'de hisse sahibi olduğu sürece, hangisi sonra ise, kendilerinin (ve aynı zamanda Bağlı Şirketlerinin, hissedarlarının ve Cankurtaran Ailesi'nin üyelerinin) Tefal tarafından dağıtımı yapılan ürünlere rakip olacak ürünler ile ilgilenen herhangi bir özel veya tüzel kişinin danışmanı, yatırımcısı, ortağı, hissedarı, lisansiyesi, kreditorü, temsilcisi veya vekili sıfatıyla hareket etmek de dahil, ancak bunlarla sınırlı olmamak üzere, sözkonusu ürünleri imal etmemeyi, satmamayı, dağıtmamayı, tanıtmamayı veya başka şekillerde ticaretini yapmamayı taahhüt ve kabul eder. Ancak şu koşullar istisna olacaktır: (i) Üretim anlaşmasının süresi boyunca Üretim anlaşmasına uygun olarak Elektrotek tarafından Rowenta Markasıyla üretilen ürünler; (ii) "Conti" markalı ürünler; (iii) önceden Rowenta'ya bildirecek OEM faaliyetleri. Ancak madde (ii) ve (iii)'te belirtilen istisna ürünler hiçbir şekilde mevcut Tefal, Rowenta veya Rowenta France ürünlerinin bir kopyası, çok benzeri, veya tasarım açısından ona şaşırtıcı bir benzerlik içerir olmayacak ve bu ürünlerde Rowenta'nın adı, tasarımı veya lisansı hiçbir şekilde yer almayacaktır. Ayrıca Cankurtaran Grubu, Dağıtılan ürünleri (veya dağıtılan ürünlerle rekabet halinde olan başka ürünleri) yeniden satmak amacıyla başka bir kişi veya kuruluştan almamayı ve Rowenta ve/veya SEB Grubu'nun bu anlaşmanın imza tarihinde kullandığı veya SEB Grubu şirketlerinin ileride kullanacağı markalara görüntü veya okunuş itibariyle benzeyen herhangi bir marka kullanmamayı kabul ve taahhüt eder.

Cankurtaran Grubu'nun Conti dışında bir ticari marka geliştirme girişimleri 31.12.2001 yılına kadar Tefal'in onayına tabi bulunacak, bu tarihten sonra ise sözkonusu yeni marka, sadece Türkiye Cumhuriyeti ile sınırlı kalmak ve Cankurtaran Grubu bu yeni markanın Rowenta ve/veya Tefal ve/veya SEB Grubu'nun bu Anlaşma tarihinde kullandığı veya SEB Grubu şirketlerinin ileride kullanacağı markaların aynısı olmadığı, okunuş ve/veya görünüş veya başka açıdan benzemediğine dair Tefal'den yazılı bir ön onay almak kaydıyla serbestçe geliştirilebilecektir. Yukarıdaki paragrafın hükümleri saklıdır."

şeklinde rekabet etmeme yükümlülükleri öngörülmüştür. Söz konusu madde metninden, Cankurtaran Grubu şirketlerinin, Üretim Anlaşması yürürlükte olduğu sürece veya sona erse dahi Cankurtaran Grubu'nun Tefal'de hissesi bulunduğu sürece, Tefal'in dağıtımını gerçekleştirdiği ürünlere rakip olabilecek nitelikte herhangi bir mala ilişkin olarak hiçbir ticari faaliyette bulunmamayı veya bulunan diğer bir tüzel veya gerçek kişi adına çalışmamayı kabul ve taahhüt ettiği anlaşılmaktadır. Maddede yer alan sınırlamalar ilgili ürün pazarı olan elektrikli küçük ev aletleri pazarında ilgili ürünlerin üretimini, dağıtımını ve pazarlamasını yapan teşebbüsler arasında rekabeti ortadan kaldıracı etki doğurmak suretiyle 4054 sayılı Kanunu'nun 4. maddesi kapsamında ihlal teşkil etmektedir.

Cankurtaran Grubu'na bağılı şirketlerin ticari faaliyetleri üzerine getirilen sınırlamalar ile, esasen, Rowenta tarafından Cankurtaran Grubu'na Üretim Anlaşması ve Üretim Anlaşması'nı Yenileme Anlaşması ile verilen marka, patent ve know-how içeren lisans hakkı ile tesis edilen ticari avantajların söz konusu şirketler tarafından suistimal edilmesinin engellenmesi amaçlanmaktadır. Üretim Anlaşması ile Cankurtaran Grubu şirketlerinden Elektrotek'e, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde Rowenta ürün grubundan belirli bazı ürünler için devredilemez bir şekilde imal ve dağıtım özel hakkı tanınmaktadır. Anlaşma konusu ürünlerin, elektrik süpürgeleri ve aksesuarları, kuru ve buharlı ütüler, saç bakım aletleri, diş bakımı aletleri, beyaz ev eşyaları, diğer elektrikli küçük ev eşyaları olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu ürünlerin üretimi için gerekli olan yazılı ve sözlü olmak üzere lisanslı teknik bilgi ve usullerin, imalat için özel tasarlanmış alet edavatın Elektrotek'e ücreti karşılığında sağlanacağı, kalifiye personele ise Rowenta tesislerinde üretim metod ve teknikleri konusunda eğitim verileceği Rowenta tarafından taahhüt edilmiştir. Elektrotek, Cankurtaran Holding A.Ş. ile birlikte çalışan ve bu şirkete bağılı olan veya bu şirketçe kontrol edilen diğer tüm şirketlerin Üretim Anlaşması'nın şartları ile bağılı olduğunu taahhüt etmiştir. Daha sonradan yapılan Distribütörlük Anlaşması ile Rowenta, yine bir Cankurtaran Grubu şirketi olan Elektropak'ı, Rowenta markası ile ithal edilen elektrikli ev aletleri ve yedek parçalarının tek yetkili distribütörü olarak tayin etmiş, ancak söz konusu anlaşma kapsamındaki hak ve yükümlülükler sonradan Üretim Anlaşmasının ayrılmaz bir eki olarak Elektrotek'e devredilmiştir. Cankurtaran Grubu'nun diğer bir şirketi olan İleri Elektrik ise, Distribütörlük ile Üretim Anlaşmaları kapsamındaki ürünlerin pazarlamasını yapan şirkettir. En son düzenleme çerçevesinde ise Tefal, Rowenta markası ile ithal edilen ürünlerin yeni yetkili distribütörü olmuştur.

Rekabet Etmeme Anlaşması ile getirilen yükümlülüklerin ilgili piyasada rekabet koşullarını bozucu etki doğurabileceği açıktır. Ancak, Cankurtaran Grubu'nun halihazırda sahip olduğu "Conti" markası altında Rowenta ile aynı ürün grubuna ait ürünlerin üretimi, dağıtımı ve pazarlaması faaliyetlerinde bulunuyor olmasının ve bu faaliyetlerine devam edecek olmasının söz konusu Rekabet Etmeme Anlaşması'nın 1. maddesinde anlaşmadan istisna edilmesi, ilgili piyasanın yoğunlaşma oranının düşük olması, giriş engellerinin bulunmaması, ürünlerin ve markaların çok çeşitli olması ve fiyatların bir markadan diğerine önemli farklılıklar göstermesi gibi unsurlar dikkate alındığında, rekabet etmeme kaydından, mehz mevzuat ile de uygun görülen lisans alanın, patent ve know-how'dan, gizlilikleri sürdürdüğü sürece yararlanmaması ve bunları rakip ürünlerin araştırma, geliştirme, üretim ve dağıtımında kullanmamasının garanti altına alınması şeklinde anlaşılması yerinde olacaktır. Bu anlamda, Rowenta markasının ve ürünlerinin asıl sahibi olan SEB Grubu'nun, Türkiye'de yaptığı yatırımı korumayı amaçlaması, piyasaya getirdiği ve piyasanın çeşitlenmesine ve gelişmesine katkıda bulunan teknoloji ve bilgi birikiminin ve Cankurtaran Grubu'nun Rowenta markasını kullanarak kazandığı ticari itibar ve güvenilirliğin karşısında bazı güvenceler istemesi makul görülebilecektir.

Yukarıda yer alan değerlendirmeler, Rekabet Etmeme Anlaşması'nın Üretim Anlaşmasını Yenileme Anlaşması'nın bir devamı veya bir eki olduğunun kabul edilmesi ve Anlaşma ile Üretim Anlaşmasını Yenileme Anlaşması ile tesis edilen bölgesel koruma karşısında, Cankurtaran Grubu şirketlerinin sadece Tefal tarafından

dağıtım yapılan ürünlere ilişkin olarak, ki bu ürünler Cankurtaran Grubu tarafından pazara sunulan ürünlerin sadece %1'ini oluşturmaktadır, SEB Grubu ile rekabet etmemeyi kabul ve taahhüt etmesi şeklinde anlaşılmalıdır. Böylece, Anlaşma ile Üretim Anlaşmasını Yenileme Anlaşması'nın uygulanabilirliği güçlendirilmekte, yapılacak marka, patent ve know-how ihlallerine karşı daha güçlü yaptırımlar getirilmiş olmaktadır. Anlaşma'nın bu şekilde kabulü ise ancak süresinin Üretimi Yenileme Anlaşması ile sınırlı olması halinde mümkündür. Lisans verenin, lisans alanın, patentin geçerliliğini ve know-how'ın gizliliğini koruduğu sürece, anlaşmadan sonra patentten veya know-how'dan yararlanmamasını ve Üretim Anlaşmasını Yenileme Anlaşması kapsamındakilere benzer nitelikte marka kullanmamasını isteme hakkı sonra da saklı kalmak kaydı ile, Anlaşma'nın süresinin Üretim Anlaşması'nın sona erdiği tarih olan 31.12.2006 itibarıyla sona ermesi gerektiği ve Anlaşma'da yer alan *“Elektrotek, Elektropak ve İleri süresi 31.12.2006 yılına kadar uzatılan Üretim Anlaşması boyunca veya Cankurtaran Grubu veya Bağlı şirketleri Tefal'de hisse sahibi olduğu sürece, hangisi sonra ise”* ifadesinin, *“Elektrotek, Elektropak ve İleri süresi 31.12.2006 yılına kadar uzatılan Üretim Anlaşması boyunca”* şeklinde tadil edilmesi kaydıyla Anlaşma'ya esas teşkil eden Üretim Anlaşması'nı Yenileme Anlaşması'na, Rekabet Kanunu'nun 5. maddesinde yer alan muafiyet hükmünün uygulanmasının mümkün olacağı kanaatine varılmıştır.

H.2.2.3. Bildirimin Süre Yönünden İncelenmesi

Yukarıdaki değerlendirmelerden de anlaşıldığı üzere söz konusu anlaşmalar, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olan anlaşmalardır. Aynı Kanun'un 10. maddesinde, *“4 üncü madde kapsamına giren anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar yapıldıkları tarihten itibaren bir ay içinde Kurula bildirilir.”* hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 12.7.1997 tarih ve 23078 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1997/2 sayılı “Anlaşmaların, Uyumlu Eylemler ve Teşebbüs Birliği Kararlarının Kanununun 10 uncu Maddesine Göre Bildiriminin Usul ve Esasları Hakkında Rekabet Kurulu Tebliği”nin 3. maddesinin birinci fıkrasında, *“Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamına giren anlaşma, uyumlu eylem ve kararlar yapıldıkları tarihten itibaren bir ay içinde Rekabet Kurulu'na bildirilir.”* hükmüne yer verilmek suretiyle bu yükümlülük tekrarlanmıştır.

Buna paralel olarak, 11.11.1997 tarih ve 23167 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1997/6 sayılı “Rekabet Kurumu Teşkilatının Oluşturulmasından Sonra Teşebbüslerin ve Teşebbüs Birliklerinin 4054 Sayılı Kanun'dan Doğan Hak ve Yükümlülüklerine İlişkin Tebliğ”in 2. maddesinde, *“05.11.1997 tarihinden itibaren teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamına giren anlaşma ve uyumlu eylemleri ile teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri, alındıkları veya yapıldıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde Kurulumuza bildirilecektir.”* hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda zikredilen Yenileme Anlaşması ile Rekabet Etmeme Anlaşması Türkiye'deki şirketler tarafından 11.6.1999 tarihinde imzalanmış olmakla birlikte, yabancı şirketler tarafından Fransa'da 6.7.1999 tarihinde imzalandığından 4054 sayılı Kanun ve anılan tebliğlerin ilgili hükümleri doğrultusunda söz konusu anlaşmaların zamanında bildirildiği kabul edilmiştir. Ancak, 1997/6 sayılı tebliğin 3. maddesinde yer alan, *“Teşebbüslerin, 05.11.1997 tarihinde var olan 4054 sayılı*

Kanun'un 4 üncü maddesi kapsamındaki her türlü anlaşma ve uyumlu eylemleri ile teşebbüs birliklerinin kararları da, 05.11.1997 tarihinden başlayarak en geç 6 ay içinde Kurulumuza bildirilecektir." hükmü gereğince, yukarıda bahsedilen yenileme anlaşmasından önce, 30.1.1989 tarihinden itibaren yürürlükte olan Üretim Anlaşması aracılığıyla bazı Rowenta markalı ürünlerin üretim ve dağıtım hakkının Cankurtaran şirketlerine münhasıran verilmesinden dolayı adı geçen anlaşmanın 5.5.1998 tarihine kadar Rekabet Kurulu'na bildirilmesi gerekli iken böyle bir bildirim yapılmadığı tespit edilmiştir.

Söz konusu bildirim zamanında yapılmamasından dolayı, 4054 sayılı Kanun'un "İdari Para Cezaları" başlıklı 16. maddesinde yer alan, *"Kurul ...4 üncü madde kapsamına giren anlaşma, uyumlu eylem ve kararların süresi içinde bildirilmemesi halinde dört yüz milyon lira (1999/1 sayılı Tebliğ ile değişik), ...Para cezası verir."* hükmü gereğince, anılan bildirim ile ilgili olarak anlaşma taraflarından, Rowenta Werke GmbH ve Elektrotek Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin (c) bendi gereğince ayrı ayrı olmak üzere 400.000.000 TL idari para cezasına hükmedilmesi gerekmektedir.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen tespitler ve değerlendirmeler doğrultusunda,

1. Elektrotek Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Rowenta Werke GmbH ve Rowenta France S.A arasında akdedilen "Üretim Anlaşması"na (Yenileme Anlaşması) ve Tefal İstanbul Ev Aletleri Ticaret A.Ş., Elektrotek Elektrik Sanayi ve Ticaret A.Ş., Elektropak Elektrik Sanayi A.Ş., İleri Elektrik İhracat ve Ticaret A.Ş., Rowenta Werke GmbH ve Rowenta France S.A arasında akdedilen "Anlaşma"ya (Rekabet Etmeme Anlaşması), rekabet etmeme, mamullerin alım ve satışlarına ilişkin sınırlamalar getirme, bölge belirleme gibi hükümler ihtiva etmelerinden dolayı 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri, bu nedenle söz konusu anlaşmalara talep edilen menfi tespit belgesi verilemeyeceğine;
2. Yukarıda sözü edilen her iki anlaşmaya, Rekabet Etmeme Anlaşması'nın 1. maddesinin birinci paragrafında yer alan, *"Elektrotek, Elektropak ve İleri süresi 31.12.2006 yılına kadar uzatılan Üretim Anlaşması boyunca veya Cankurtaran Grubu veya Bağlı şirketleri Tefal'de hisse sahibi olduğu sürece, hangisi sonra ise"* ifadesinin, *"Elektrotek, Elektropak ve İleri süresi 31.12.2006 yılına kadar uzatılan Üretim Anlaşması boyunca"* şeklinde tadil edilmesi şartıyla, Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde sözleşme tarihlerinden itibaren 5 yıl süre ile bireysel muafiyet tanınmasına,
3. Öngörülen değişikliğin kararın tebliğinin takiben 45 günlük süre içinde yapılarak aykırılığın Rekabet Kurumu'na tevsik edilmesine, aksi takdirde sözleşmenin geçersiz sayılacağı ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun düzeltme yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağı ve 4054 sayılı Kanun'un 16 ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağı taraflara bildirilmesine,
4. Yenileme anlaşmasından önce yürürlükte olan ve bazı Rowenta markalı ürünlerin üretim ve dağıtım hakkının Cankurtaran şirketlerine münhasıran verilmesini konu alan Üretim Anlaşması'nın, 1997/6 sayılı "Rekabet Kurumu Teşkilatının

Oluşturulmasından Sonra Teşebbüslerin ve Teşebbüs Birliklerinin 4054 Sayılı Kanun'dan Doğan Hak ve Yüklümlülüklerine İlişkin Tebliğ'in 3. maddesi gereğince 5.5.1998 tarihine kadar Rekabet Kurulu'na bildirilmesi gerekli iken böyle bir bildirim yapılmamasından dolayı, 4054 sayılı Kanun'un "İdari Para Cezaları" başlıklı 16. maddesinde yer alan, "*Kurul ...4 üncü madde kapsamına giren anlaşma, uyumlu eylem ve kararların süresi içinde bildirilmemesi halinde dört yüz milyon lira (1999/1 sayılı Tebliğ ile değişik), ...Para cezası verir.*" hükmü gereğince, anılan bildirim ile ilgili olarak anlaşma taraflarından Rowenta Werke GmbH ve Elektrotek Elektrik Sanayi ve Ticaret A.ř.'nin ayrı ayrı olmak üzere, 4054 sayılı Kanun'un 16. maddesinin (c) bendi gereğince 400.000.000 TL. idari para cezası ile cezalandırılmalarına,

OYBİRLİğİ ile karar verilmiştir.